

Μάθημα: Νέα Ελληνική Λογοτεχνία
Τάξη: Α΄ Ημερήσιου ΓΕΛ
Ενότητα: «Τα φύλα στη Λογοτεχνία»

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ (1861-1920)

Ο Πατούχας (απόσπασμα)

[.....]

Μετ' ολίγον μεταξύ των υψηλών μυρσινών, αίτινες εσχημάτιζον φράκτας εκατέρωθεν μιας πλαγίας οδού, εφάνη πλησιάζον με χορευτικήν κίνησιν φέσι τουρλωτόν και μετά μίαν στιγμήν ενεφανίσθη ο Θωμάς, εξηκοντούτης γέρων με ψαρόν¹ μύστακα, όστις έδιδεν έκφρασιν αιλούρου θυμωμένου εις την μορφήν του. Εκάθητο επί του όνου του, πεζή δε ηκολούθει η κόρη του Πηγής.

— Καλή σπέρα, σύντεκνε Θωμά, του εφώναξεν ο Σαϊτονικολής σταματήσας να τον περιμένη. Ίσα ίσα που σε 'θελα να μιλήσωμε.

Ο Θωμάς, άλλοτε εύπορος, είχε χάσει όλην σχεδόν την περιουσίαν του εις ατυχείς μισθώσεις μουκατάδων, ως ελέγοντο αι φορολογικαί περιφέρειαι εις τας οποίας ήτο διηρημένη η νήσος. Η ατυχία δε μετά της ηλικίας είχαν εντείνει την φυσικήν του τραχύτητα μέχρι μισανθρωπίας. Το στόμα του ήτο πάντοτε έτοιμον εις μορφασμόν ανίας και οργής, ο γέλωσ του δε ήτο από τα σπανιώτερα φαινόμενα. Το μόνον ον προς το οποίον εδεικνυε τρυφερότητά τινα ήτο η Πηγή. Αλλ' όταν προ τίνων ημερών της ωμίλησε περί του Τερερέ ως καλού γαμβρού και η Πηγή ετόλμησε να του είπη καθαρά ότι δεν τον ήθελεν ούτε ζωγραφιστόν, ο γέρων εθύμωσεν. Α! τι ενόμισεν; ότι της εξήτησαν τη γνώμη της; Αν αυτός το απεφάσιζε, θα ήτο τελειωμένη δουλειά. Δεν ηδύνατο να φαντασθή ότι η κόρη του είχε κάμει μόνη την εκλογήν της.. Ο έρωσ ήτο δι' αυτόν ελαφρότης και κακοήθεια, την οποίαν δεν θα επέτρεπε ποτέ εις την θυγατέρα του. Θα ηγάπα μόνον τον άνδρα της και τον άνδρα της θα τον εξέλεγεν αυτός. [...]

Ο Σαϊτονικολής είπεν εις τον Θωμάν ότι επεθύμει να του ομιλήση ιδιαίτέρως και επροχώρησαν.[...] (Μετά από λίγο)

Ο Σαϊτονικολής έμεινεν ολίγα βήματα όπισω μετά της Πηγής, προς την οποίαν είπε:

— Καλορίζικα κιόλας, Πηγιό. Έμαθα πως παντρεύεσαι ... με τον Ανεγνώστη τον Τερερέ.

Η Πηγή ανέκοψε το βήμα και ωχροτάτη² τον ητένισεν· αλλά το μειδιάμα το οποίον είδεν εις το πρόσωπον του Σαϊτονικολή επανέφερε διά μιας το χρώμα της ζωής εις την μορφήν της. Δεν είπε τίποτε, αλλ' εις τα μεγάλα της μάτια ανέβλυσαν δάκρυα. Ο δε Σαϊτονικολής δεν ηθέλησε να παρατείνη την αγωνίαν της.

— Για πε μου δεν τονε θες τον Ανεγνώστη;

¹ γκριζο

² πολύ χλωμή

— Όι, μπάρμπα Νικολή, απήντησεν η κόρη με τον αποφασιστικώτερον τόνον, δεν τονε θέλω. Μα σαν τονε θέλει αφέντης μου κι' αδερφός μου, είντα να κάμω η μαυρομοίρα; ... Και τίνος να πω τον πόνο μου να με παρηγορήση, απού δεν έχω μάννα; Με τας τελευταίας δε λέξεις τα δάκρυα της έτρεξαν.

— Μην κλαις, παιδί μου, μην κλαις, της είπε στοργικώς, και σα δεν τονε θες τον Τερερέ, δε θα σε βάλουνε να τότε πάρης στανικώς³. Κι' ο κύρης σου ήλλαξε γνώμη.

— Αλήθεια; ανεφώνησεν η Πηγή, μη τολμώσα να το πιστεύση.

— Αλήθεια [...]. Τόση ώρα που μιλούσαμε αυτό 'πολέμουνα⁴, να του γυρίσω την κεφαλή του την αγύριστη. Μη φοβάσαι μπλιο⁵ να σου ξαναμιλήση για τον Τερερέ. Αγαπάς τον εδά το μπάρμπα Νικολή;

— Εγώ πάντα μου σαγάπουνε σαν και τον κύρη μου, μπάρμπα Νικολή, είπεν η Πηγή και εκινήθη να του φιλήση το χέρι· αλλ' ο Σαϊτονικολής την ημπόδισεν. Έπειτα αλλάξας τόνον, της είπε:

— Και για πε μου, Πηγιό, παιδί μου, ο Μανώλης μου πώς σου φαίνεται;

— Πώς να μου φαίνεται; απήντησε κοκκινίζουσα και χαμηλώνουσα το βλέμμα. Καλός.

— Δεν είνε καλλίτερος απού τον Ανεγνώστη;

— Χίλιες χιλιάδες βολές⁶, είπε με ζωηρότητα η Πηγή, της οποίας η καρδιά είχεν αρχίσει να κτυπά ως κώδων εορτής.

— Αι, μάθε πως τα συμφωνήσαμε με τον αφέντη σου ... Σε λέω παιδί μου και θα γενής αληθινό παιδί μου ... [...] Ο άντρας απού θα πάρης θάνε νιος και γερός σαν εσένα και καλόγνωμος σαν και σένα. [...]

(Εκδ. Οίκος Γ. Φέξη, 1916)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

α

α1. Να αναφέρετε τα πρόσωπα τα οποία κατονομάζονται στην ιστορία. (10 μονάδες)

α2. Να προσδιορίσετε τις σχέσεις μεταξύ αυτών των προσώπων. (10 μονάδες)

α3. Να αναφέρετε χαρακτηριστικά του τόπου, στον οποίο διαδραματίζεται η ιστορία. (5 μονάδες)

ΣΥΝΟΛΟ:25 ΜΟΝΑΔΕΣ

β

β1. ...ο Θωμάς, εξηκοντούτης γέρων με ψαρόν μύστακα,..... θα τον εξέλεγεν αυτός.: Αφού μελετήσετε το απόσπασμα, να περιγράψετε το πρόσωπο στο οποίο αναφέρεται. (10 μονάδες)

β2. Να σχολιάσετε τις απόψεις του Θωμά για τον τρόπο με τον οποίο πιστεύει ότι πρέπει να παντρευτεί η κόρη του. (15 μονάδες)

ΣΥΝΟΛΟ:25 ΜΟΝΑΔΕΣ

³ με το ζόρι

⁴ προσπαθούσα

⁵ πια

⁶ φορές

